

Gedragcode voor collegeleden van de stad Antwerpen

Collegeleden¹ mogen het vertrouwen dat zij van hun kiezers hebben gekregen, niet schaden. Collegeleden zijn voortdurend in een dubbele positie: aan de ene kant dienen zij via hun bijdrage aan het beleid het algemeen belang, aan de andere kant vraagt hun achterban hen om op te komen voor het bijzondere belang van personen, groepen, bedrijven, of ideële doelstellingen.

Overwegingen aangaande de integriteit van collegeleden, en regels daarvoor, zijn te vinden in diverse documenten. Vanzelfsprekend verbiedt het strafrecht fraude, diefstal en omkoping. Daarnaast zijn er de gemeentewet, de wetgeving voor overheidsopdrachten en het decreet op de openbaarheid van bestuur. In diverse reglementen van de Stad Antwerpen staan clausules over belangenvermenging en openbaarheid van bestuur.

Van collegeleden wordt een grote bestuurlijke integriteit verwacht. Dit houdt in dat ze de verantwoordelijkheid die met de functie samenhangt, aanvaarden en dat er bereidheid is om daarover verantwoording af te leggen, zowel intern aan het college, de gemeenteraad en de districtsraden, maar ook extern aan organisaties en burgers² voor wie bestuurders hun functie vervullen.

In deze gedragscode komen de belangrijkste van die zaken bijeen. Toegevoegd zijn nadere overwegingen en richtlijnen rond de onverenigbaarheid van belangen en rond het aannemen van geschenken en uitnodigingen.

Collegeleden houden zich aan deze gedragscode en de geldende regelgeving bij de uitoefening van alle mandaten in opdracht van de gemeenteraad.

Deze gedragscode geldt tevens voor alle personen die rechtstreeks werken in opdracht van collegeleden.

Voor de ambtenaren en raadsleden (onder hen ook de leden van de districtsraden) van de Stad Antwerpen is een eigen gedragscode opgesteld. De drie gedragscodes sluiten op elkaar aan.

¹ Onder "collegeleden" moet worden verstaan: de burgemeester, de schepenen en de leden uit de negen districtscolleges.

² 2 Lees verder voor 'burgers': burgers en andere belanghebbende partijen in de stad.

Algemeen belang

Voor collegeleden is het algemeen belang van de Stad Antwerpen belangrijker dan het particuliere belang van wie dan ook. De eer en waardigheid van het mandaat komen in het gedrang als een collegelid handelt in strijd met het algemeen belang van de Stad Antwerpen en als hij of zij zichzelf of een ander persoonlijk voordeel wil toekennen ten koste van de Stad Antwerpen. Ook buiten hun politieke activiteiten houden collegeleden rekening met de eer en waardigheid van hun mandaat.

Bekendheid bij de burgers

De Stad Antwerpen heeft zich verplicht om een overzicht van alle collegeleden voor de burgers te publiceren en dit overzicht actueel te houden. Het overzicht bevat namen, gegevens van de fractie waartoe elk collegelid behoort, de functies in het stadsbestuur³, officiële contactadressen en foto's.

Aanvullend daaraan kunnen collegeleden nog meer contactadressen opgeven, de tijden van spreekuren, telefoon- en faxnummers, en e-mailadressen.

Voor wervende teksten over hun dienstverlenende activiteiten gebruiken collegeleden hun eigen politieke communicatiemiddelen.

Verhouding tot burgers

Collegeleden kunnen vrijelijk informatie van burgers krijgen en aan het stadsbestuur doorgeven, of openbare informatie van en over de stad aan burgers verstrekken. Ze kunnen burgers doorverwijzen naar de juiste instanties bij het stadsbestuur en hen raad geven. Ze kunnen burgers helpen bij de administratieve aspecten van hun zaken. Ze kunnen ook klachten van burgers ontvangen.

Niet alle informatie is echter openbaar; bepaalde informatie kan bij wet of andere regelgeving geheim zijn. Al dat soort informatie houden collegeleden dan ook geheim voor iedereen die er geen kennis van mag nemen; ook nadat hun mandaat afgelopen is.

De Stad Antwerpen beschikt over een aantal diensten en procedures om burgers van informatie te voorzien, burgers te helpen met indiening en behandeling van hun dossiers en klachten van burgers in ontvangst te nemen en erop te reageren. Collegeleden verwijzen de burgers die zich tot hen wenden, naar deze diensten en procedures. Ze kunnen voorafgaand aan hun advies aan de burger, eerst zelf informatie inwinnen over de algemene gang van zaken.

³ "Stadsbestuur" staat hier zowel voor de personen die een stad besturen als voor het stadsbestuur als organisatie.

Om elke verwarring te voorkomen, gebruiken de collegeleden voor hun eigen dienstbetoon aan burgers geheel andere benamingen dan de instellingen van de stad. Collegeleden wijzen burgers erop dat de Stad Antwerpen alle burgers gelijk behandelt en ze verzoeken hen om in het contact met de stad de naam van hun persoon niet te noemen.

Voorzichtig met tussenkomsten

Collegeleden vermijden elke schijn van particuliere begunstiging.

Collegeleden onthouden zich van tussenkomsten ten bate van particuliere belangen in individuele dossiers bij het bestuur, het gerecht of de politie; zulke tussenkomsten zijn verboden. Bijgevolg wekken ze ook niet de indruk dat een goede afloop van een individueel dossier aan hun tussenkomst te danken zou zijn. Ze laten de mededeling aan de belanghebbende over de uitkomst van een behandeling over aan het stadsbestuur.

Tussenkomsten ten bate van sollicitanten bij stedelijke diensten of afdelingen⁴, of ten bate van promoties van ambtenaren, zijn niet toegestaan. Collegeleden verwijzen geïnteresseerde personen naar de juiste procedures of diensten.

Kennis van zaken

Collegeleden mogen alle openbare informatie inwinnen over alle taken en bevoegdheden, alle selectiecriteria, examens en procedures voor alle jobs bij het stadsbestuur. Zij mogen deze informatie vrijelijk doorgeven aan iedere geïnteresseerde.

Collegeleden mogen alle openbare informatie inwinnen en doorgeven over alle huidige en komende vacatures bij het stadsbestuur.

Controle op de gang van zaken

Het behoort tot de taak van collegeleden om toe te zien op het correcte verloop van alle procedures bij het stadsbestuur. Collegeleden zijn alert op de objectiviteit van de procedures, en op de afwezigheid van beïnvloeding.

Voorkennis

Zij kunnen bij de uitoefening van hun mandaat kennis krijgen van vertrouwelijke informatie. Die vertrouwelijke informatie kan voor anderen een grote waarde hebben. Collegeleden verstrekken vertrouwelijke informatie – waardevol of niet - nooit aan anderen zolang het stadsbestuur die nog niet officieel openbaar heeft gemaakt.

Onkreukbaarheid

⁴ “Stedelijke diensten” moet hier breed gezien worden: zowel de effectieve stedelijke diensten, als de vzw’s die een opdracht krijgen van de Stad Antwerpen, de autonome gemeentelijke bedrijven, gemeentelijke instellingen van openbaar nut en alle vormen van intergemeentelijke samenwerking.

Collegeleden zijn onkreukbaar. Zij zijn niet uit op enig persoonlijk gewin, anders dan het verwerven en instandhouden van politiek draagvlak en het vertrouwen van kiezers. Zij weigeren elke materiële of geldelijke tegenprestatie voor hun dienstbetoon en zij vragen er niet om. Fraude en corruptie kunnen grote schade toebrengen aan de Stad Antwerpen – aan haar financiële belang, aan haar imago en aan de democratie. Collegeleden bestrijden fraude en corruptie dan ook met alle mogelijke middelen. Ze zijn alert als er mogelijkheden voor fraude en corruptie ontstaan en ze geven vermoedens of constatering van fraude en corruptie onmiddellijk door aan de procureur des konings of aan het Bureau voor Integriteit.

Als een collegelid, al dan niet via een tussenpersoon, een persoonlijke betrokkenheid of privé-belang heeft bij een bepaald dossier, stelt hij of zij de voorzitter van de gemeenteraad daarvan op de hoogte en bemoeit zich niet met de behandeling van dat dossier. Collegeleden stellen zich naar elke burger of ambtenaar gelijk op, zonder onderscheid te maken naar bijvoorbeeld leeftijd, geslacht, afkomst, taal, cultuur, seksuele geaardheid, opleiding, burgerlijke staat, inkomen.

Collegeleden onthouden zich bij hun contacten met elkaar, met burgers of ambtenaren van ongewenst seksueel gedrag.

Collegeleden gebruiken middelen, materialen en faciliteiten die de stad hen ter beschikking stelt, alleen voor de uitoefening van hun mandaat. Ze springen hier zuinig mee om. Ze verantwoorden ook alle voor rekening van de Stad Antwerpen gemaakte kosten. Middelen die de stad Antwerpen ook voor privé gebruik ter beschikking stelt, worden beschouwd als “voordelen van alle aard”. Collegeleden geven deze ook aan bij de fiscus.

Onafhankelijkheid en sociaal netwerk

Collegeleden beschikken normaal over een goed netwerk dat hen ondersteunt bij de uitoefening van hun mandaat. Contacten met burgers, bedrijven, verenigingen en instellingen zijn van groot belang voor het stadsbestuur. Collegeleden zijn geheel vrij om zich in hun netwerken te bewegen en deel te nemen aan alle sociale activiteiten naar hun keuze.

Ze zijn zich er alleen terdege van bewust dat het aannemen van geschenken van derden, of van uitnodigingen voor bijzondere gebeurtenissen, de schijn van partijdigheid kan wekken en zij doen er alles aan om die schijn weg te nemen of te voorkomen. Bovendien aanvaarden ze geschenken alleen onder strikte voorwaarden: ze gebeuren in het openbaar en ze verplichten hen tot geen enkele gunst of wederdienst. Geschenken of giften van geringe waarde kunnen worden behouden en hoeven niet te worden gemeld of geregistreerd. Andere geschenken en giften die een collegelid uit hoofde van zijn functie ontvangt, worden gemeld en geregistreerd en zijn eigendom van de Stad Antwerpen. Er wordt een stedelijke bestemming voor gezocht.

Collegeleden die namens en met instemming van de stad optreden, in enigerlei bestuurlijke functie, kunnen aan derden geschenken geven of derden voor activiteiten uitnodigen, mits hierbij elke schijn van partijdigheid of belangenvermenging wordt vermeden.

Collegeleden kunnen individueel of als lid van een delegatie officiële buitenlandse werkbezoeken afleggen. Wie deze kosten ook draagt, het werkbezoek wordt altijd eerst in het college van burgemeester en schepenen besproken en goedgekeurd. De deelnemende collegeleden brengen schriftelijk verslag uit van een dergelijk bezoek.

Naleving van deze gedragscode

Wie een vermoedelijke of evidente inbreuk op deze gedragscode vaststelt, meldt dit aan het bureau voor integriteit, die bij een mogelijke inbreuk het dossier aan de Vlaamse regering kan overdragen. Volgens de gedragscode voor ambtenaren van de Stad Antwerpen zijn deze verplicht om vaststellingen van vermoedelijke of evidente inbreuken op de integriteit van het stadsbestuur via hun chef en de stadssecretaris door te geven aan het bureau voor integriteit, dat vervolgens dezelfde weg bewandelt als zojuist beschreven.